

Enheten för tillsyn
Sophie Carlgren

Rapport från inspektion den 28 september 2017 hos Överförmyndarnämnden i Nacka kommun

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län har efter inspektion funnit anledning att kritisera Överförmyndarnämnden i Nacka kommun, nämnden, på följande punkt:

- Bristfällig tillsyn av ett ärende angående förmyndarskap.

Inledning

Vid inspektionen den 28 september 2017 granskade Länsstyrelsen 19 akter. Se bilaga med förteckning över de granskade akterna.

Efter aktgranskningen höll Länsstyrelsen ett sammanträde med nämnden där de frågor som uppstått vid granskningen av akterna behandlades. Vid sammanträdet medverkade nämndens ordförande Elisabeth Därth, administrativa direktören Mats Bohman, enhetschefen Ann-Charlotte Oetterli, Marie Wahlgren, Alexander Renlund, Maria Dorch, Mowri Kawsar och Karolina Fredriksson från nämndens kansli samt Sophie Carlgren och Lotta Reimers från Länsstyrelsen.

I den mån Länsstyrelsen funnit anledning att kommentera nämndens handläggning framgår detta av rapporten, med hänvisning till aktuella aktnummer.

Aktgranskning med kritik

Redovisningsskyldighet - särskild överförmyndarkontroll

Vid Länsstyrelsens granskning av akt 4125, angående förmyndarskap för två syskon, noterades följande. I akten förvaras två gåvobrev, ett för vardera barn, ingivna till nämnden år 2002 och 2006. Av gåvobreven framgår bl.a. att de pengar som satts in på nämnda konton inte får tas ut utan överförmyndarens samtycke. Föräldrarna har lämnat in en egendomsförteckning avseende det ena barnet. De har även lämnat in underlag som visar att barnets konto är överförmyndarspärret. Inga årsräkningar har lämnats in. Avseende det andra barnet så har ingen egendomsförteckning eller några årsräkningar lämnats in. Det har inte heller lämnats in underlag som visar att barnets konto är överförmyndarspärret. Nämnden har sedermera uppmärksammat att det är fråga om särskild överförmyndarkontroll och har i en skrivelse den 27 september 2017 bett föräldrarna att ge in en egendomsförteckning och underlag som visar att barnets konto är spärrat samt saldobesked från banken.

Länsstyrelsen vill framhålla följande. Har egendom tillfallit en omyndig med villkor om att förvaltningen ska stå under överförmyndarens kontroll (särskild överförmyndarkontroll) enligt 13 kap. 2 § föräldrabalken (FB), ska föräldrarna ge

in en förteckning över egendomen till överförmyndaren inom en månad därefter (se 13 kap. 3 § 2 st. FB).

Föräldrar ska också före den första mars varje år i en årsräkning redogöra för förvaltningen under föregående år av egendom som avses i 13 kap. 2 § FB samt sådan egendom som omfattas av bestämmelserna om samtycke enligt 13 kap. 10 § FB (se 13 kap. 14 § FB).

Överförmyndarens granskning av redovisningshandlingar utgör en central del av överförmyndarens tillsynsansvar över ställföreträdare och syftar till att kontrollera att ställföreträdaren använder huvudmannens eller barnets tillgångar till dennes fördel (se 16 kap. 1 och 3 §§ FB).

Nämnden har förvisso uppmärksammat att det i förevarande ärende är fråga om särskild överförmyndarkontroll och att föräldrarna därmed är redovisningsskyldiga. Det dröjde dock väldigt lång tid innan detta uppdagades och Länsstyrelsen är kritisk till nämndens bristfälliga tillsyn av ärendet.

Övrig aktgranskning

Redovisningsskyldighet – fastighetsförvärv

Vid granskning av akt 5862, angående förmynderskap, noterades att barnet år 2015 ärvt del av en fastighet. I december 2016 har nämnden begärt in förteckning som inkom i februari 2017 och granskades i maj 2017. Inga årsräkningar har lämnats in. Nämnden har inte heller fattat beslut om befrielse från redovisningsskyldighet.

Länsstyrelsen påtalade vid sammanträdet att om ett barn ärver en fastighet blir föräldrarna enligt 13 kap. 14 § FB skyldiga att före den första mars varje år lämna in en årsräkning till nämnden och redogöra för sin förvaltning av egendomen. Nämnden framförde att fastigheten är belägen i Finland och att de dröjt med att ta in redovisning eftersom de väntat på att föräldrarna ska komma in med ägarbevis.

Länsstyrelsen förutsätter att nämnden vidtar åtgärder.

Överlämning av redovisningshandlingar

Vid Länsstyrelsens granskning av akt 6082, angående ett godmanskap, noterades att en ny god man förordnades den 17 december 2015 och att den tidigare gode mannens sluträkning granskades den 5 september 2016. Det framgår inte av akten att redovisningshandlingarna överlämnats till den nya gode mannen för granskning.

Länsstyrelsen vill framhålla följande. Enligt 16 kap. 8 § FB ska överförmyndaren sedan denne har granskat förmyndarens, gode mannens eller förvaltarens sluträkning, lämna över sluträkningen samt de förteckningar, årsräkningar och handlingar enligt 15 kap. 3 och 8 §§ som förvaras hos överförmyndaren till den som är behörig att ta emot redovisning för förvaltningen. Det kan röra sig om en ny ställföreträdare efter ett byte eller ett barn som blivit myndigt. Om handlingar har lämnats till en ny ställföreträdare, ska denne inom två månader därefter återlämna handlingarna. Överförmyndaren ska skriftligen upplysa ställföreträdaren om detta när handlingarna lämnas ut.

Granskning av redovisningshandlingar

Vid Länsstyrelsens granskning av akt 2945, angående ett förvaltarskap, noterades att förvaltaren den 1 mars 2017 inkommit med årsräkningen för år 2016.

Nämnden begärde att årsräkningen skulle kompletteras den 28 mars 2017 och förvaltaren inkom därefter med en ny årsräkning. Den nya årsräkningen är inte undertecknad på heder och samvete av förvaltaren, men det är på denna som nämnden gjort anteckningen om verkställd granskning.

Länsstyrelsen vill framhålla följande. Enligt 14 kap. 15 § FB ska årsräkningar avges på heder och samvete. Det betyder att de ska skrivas under av den som är skyldig att redovisa. Att så har skett har betydelse för ett eventuellt framtida utkrävande av straffansvar av en ställföreträdare.

Enligt 16 kap. 4 § FB så ska överförmyndaren göra anteckning om verkställd granskning på bl.a. förteckning, årsräkningar och sluträkningar.

Länsstyrelsen förutsätter att nämnden ser över vilka åtgärder som behöver vidtas avseende de aktuella handlingarna.

Handläggningstid för granskning av årsräkningar

Länsstyrelsen har under år 2017 särskilt granskat handläggningstider för granskning av årsräkningar. Vid den nuvarande inspektionen påträffades ett ärende, akt 4894 angående ett förmynderskap, där det tagit nämnden ca 12 månader att granska en årsräkning för år 2015. I övriga ärenden som granskades noterades inga långa handläggningstider.

Länsstyrelsen vill framhålla följande. Förordnade förmyndare, gode män och förvaltare, och i vissa fall också föräldrar, är skyldiga att före den 1 mars varje år lämna in en årsräkning till överförmyndaren (se 13 kap. 14 § FB och 14 kap. 15 § FB). Regeln i 7 § förvaltningslagen (1986:223), om snabb och enkel handläggning ska vara vägledande i samtliga ärenden hos överförmyndaren och JO har i ett beslut (dnr 5172–2008) anfört att drygt sju månader är för lång handläggningstid för granskning av en årsräkning.

Övriga frågor

Nämndens ärendehanteringssystem

Nämnden har bytt ärendehanteringssystem från Wärna till Provisum. Vid inspektionen visades det nya systemet för Länsstyrelsen. Nämnden framförde bl.a. att Provisum har en digital tjänst där ställföreträdare kan lämna sin redovisning. Det framfördes även att övergången till Provisum inneburit att verksamheten effektiviserats samt att ärenden bättre kan bevakas.

Denna rapport har upprättats av Sophie Carlgren och Lotta Reimers

Bilaga:

Granskade akter

Kopia till:

Överförmyndarnämnden
Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen
Kommunrevisionen

Enheten för tillsyn
Sophie Carlgren

Granskade akter

Godmanskap 11:4

Akt nr 2890, 6082, 5927, 5848, 4778

Förvaltarskap

Akt nr 5650, 5611, 3991, 5692, 4944, 2945

Förmynderskap

Akt nr 4894, 4125, 5862, 5501, 5649, 3412

Godmanskap för ensamkommande barn

Akt nr 6288, 6379